

Stoas Hogeschool op zoek naar integratie van didactiek en IT

E-leren is leren

Onze foto's delen we via internet, we gamen met mensen in Peru, we boeken een vakantie via deleukstehotels.nl. De koe krijgt zijn voer computergestuurd en de ouderwetse tekenafel heeft plaats gemaakt voor Vectorworks of Autocad. Maar kan de computer ons ook helpen bij leren?

De vraag is niet, hoe kun je werken met IT, maar hoe kun je leren met IT

Evert Jeurink installeert de camera. Hij gaat zo direct een les computertekenen geven en daarvan een filmpje maken. Dat zal hij op school bewerken, zodanig dat het geschikt is om in zijn portfolio te plaatsen. Het dient als bewijsmateriaal bij zijn assessment. “We hebben op school een hoek waarin we filmpjes kunnen bewerken. Dat hebben ze bij Stoas Hogeschool prima voor elkaar.” Student Hester Kuipers vindt dat Stoas de grote IT-doorbraken soms voor is. “In verschillende lokalen hangt bijvoorbeeld een smartboard, terwijl er in de praktijk veel scholen zijn die net afscheid hebben genomen van hun overheadprojector, videorecorder en dia-apparaat en er mondjasmaat beamers worden geplaatst.”

‘Bij e-leren gaat het om leren; om het creëren van kennis en vaardigheden.’

Stoas Hogeschool is de kweekvijver van de groene docent van morgen. Er lopen studenten rond die, meer nog dan hun docenten, opgegroeid zijn met de computer. In de hele discussie rondom Livelink, die recentelijk plaatsvond in het Vakblad, rijst de vraag: hoe bereidt Stoas Hogeschool de toekomstige docenten voor op leren met IT?

Post-it

Net als op andere scholen werken docenten en studenten bij Stoas met een digitale ‘kast’ om documenten in te bewaren. Stoas heeft twee kasten, een is van het merk Livelink, de ander van het merk Blackboard. “Maar Livelink en Blackboard hebben niets met e-leren te maken”, zegt Lia Spreeuwenberg, docent onderwijskunde bij Stoas Hogeschool Den Bosch. “Bij e-leren gaat het om leren. Om het creëren van kennis en vaardigheden.”

In het studiejaar 2006-2007 startte Stoas Dronten een pilot met Knowledge Building, kenniscreatie. Een jaar later volgde Stoas Den Bosch. Knowledge Building is een didactiek waarbij studenten eigen onderzoeksvragen aanpakken. De bedoeling is dat ze daarbij

met elkaar in dialoog gaan en elkaar ondersteunen. Op die manier ontstaat bij de student nieuwe kennis. De dialoog vormt het leerproces. “Voordat we hiermee begonnen, bedacht ik zelf altijd alle werkvormen. Nu bepaalt de eigen leer-vraag en de manier waarop ze met elkaar daarover aan de slag gaan het leerproces”, verklaart Spreeuwenberg het nieuwe aan de didactiek.

Deze didactiek kan ook zonder een elektronische leeromgeving. “In het begin plakten we post-it plakertjes in verschillende kleuren op de muur”, vertelt Evert. “Toen wij ons afvroegen of het ook slimmer kon, kwam Lia met Knowledge Forum.” Op Knowledge Forum zetten de studenten hun onderzoeksvraag. Andere studenten kunnen daarop

reageren, met nieuwe vragen, met verwijzingen, met antwoorden en ze kunnen documenten aan hun reactie koppelen. Nieuw eraan is dat het programma de lijnen, volgens welke de vragen en antwoorden plaatsvinden, visualiseert. Het resultaat is een soort spin waarbij elke poot een vraag-en-antwoord-lijn, een denkrichting weergeeft. De spin laat in een oogopslag zien wie waarop reageert. De docent krijgt via het forum zicht op de mate waarin studenten actief bijdragen aan het leerproces, zowel in kwantiteit als in kwaliteit.

Stroomversnelling

“Het idee is prima,” vindt Evert, “je denkt bijvoorbeeld veel beter na voor je iets op het forum zet.” Spreeuwenberg: “Studenten gingen er heel fanatiek mee aan de slag. Maar ze merkten al snel dat het forum gemakkelijk een zootje kan worden. Dat is het moment dat ze moeten gaan ordenen. En ook daar leren ze van.” Bij de Stoas in Dronten experimenteren docent Bert Reijnen en zijn collega’s al twee jaar met Knowledge Building en Knowledge Forum. Het forum raakte er zo vol dat studenten groepen gingen vormen rondom een in-

Evert Jeurink maakt een filmpje van zijn les. Op school (Stoas Hogeschool Den Bosch) verwerkt hij het tot bruikbaar bewijsmateriaal voor zijn assessment

teressegebied. Reijnen signaleert nog een andere ontwikkeling. “Studenten komen op hun werkplek experts tegen. Dan vragen ze of die ook op het forum bij kunnen dragen. Met een groep van

acht studenten met elk vier of vijf experts om zich heen, komt kenniscreatie dan in een enorme stroomversnelling.” Toch denken Evert en Hester niet dat ze dit programma ooit gaan gebruiken. Evert: “Ik moet elke bijdrage afzonderlijk aanklikken om de inhoud ervan te kunnen zien. Die verschijnt dan in een apart venstertje. Terwijl er gratis forums beschikbaar zijn, waarin alle vra-

deren te delen. “En waarom zou je dat niet doen?”

Eta-leren

Een tweede IT-programma waarmee Stoas Hogeschool wil gaan experimenteren is Virtual Action Learning. Dit programma maakt gebruik van de computer als communicatiemiddel en als etalage. Studenten vragen via de compu-

Spreeuwenberg. E-leren is één van de vormen. “Wel zouden we zelf wat explicieter mogen zijn in de didactiek die we aanbieden. Studenten hadden bijvoorbeeld helemaal niet in de gaten dat ze met e-leren bezig waren. Terwijl we wel van ze verwachten dat ze nadenken over de rol van IT in het onderwijs.”

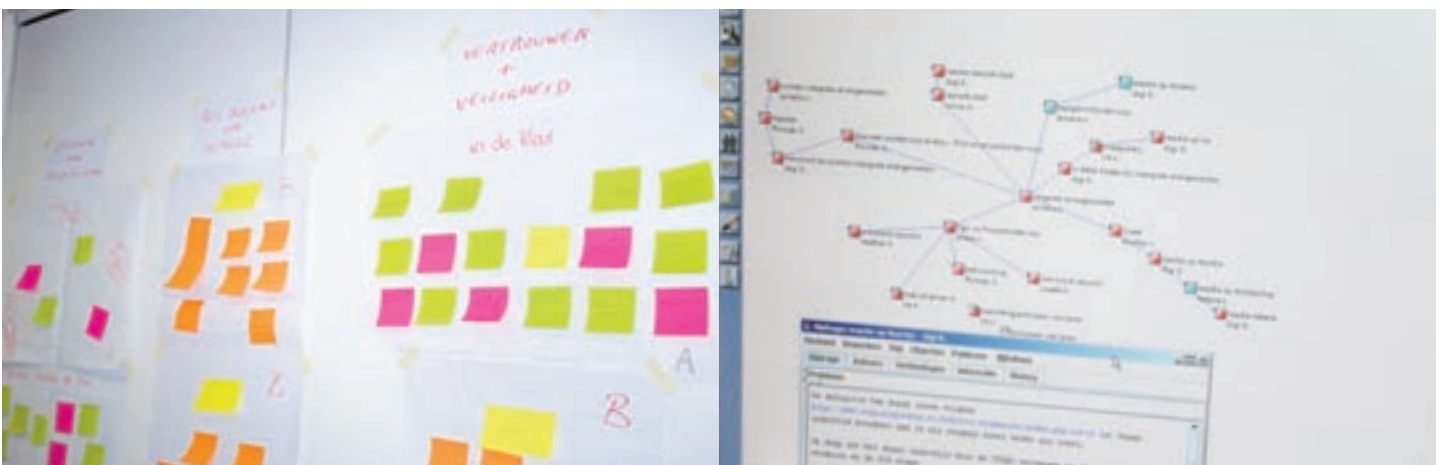
250 reacties

Dat gebeurt bijvoorbeeld bij de beroepsituatie ‘het ontwikkelen van lesmateriaal’, een verplicht onderdeel van de opleiding. Alle studenten maken daarvoor digitaal materiaal. Dan moeten ze antwoord kunnen geven op de vraag: ‘waarom dit materiaal?’ Voor het afstuderen doen de studenten verslag van hun persoonlijke en professionele functioneren. Daarbij hoort een visie op de rol van IT in het onderwijs. In een andere beroepssituatie discussiëren ze daarover, bijvoorbeeld over welke filmpjes zet je wel en niet op YouTube? En over het inrichten van een Hyves-pagina. Hoe etaleer je jezelf daarop? En wat kan Hyves betekenen in en voor het onderwijs? En ondertussen bedenken studenten toepassingen waar docenten niet zo snel mee komen. In Dronten richtten studenten een internetforum op rondom de vraag: hoe gaan allochtonen om met leer- en gedragsproblemen. Reijnen: “Binnen een week hadden ze 250 reacties. Dat krijg ik met andere media niet voor elkaar.” □

‘Met een groep van acht studenten met elk vier of vijf experts om zich heen, komt kenniscreatie dan in een enorme stroomversnelling.’

gen en antwoorden keurig achter elkaar op het scherm staan. Veel eenvoudiger en overzichtelijker.” En Hester: “Als ik oplossingen zoek voor problemen ben ik eerder geneigd deze te zoeken bij mensen met wie ik door middel van face-to-face contact een relatie heb opgebouwd en van wie ik weet wat ze al dan niet aan kennis in huis hebben.” Reijnen begrijpt deze reacties wel. “Zij hebben maar kort gewerkt met het forum en slechts beperkt gebruik gemaakt van de aanwezige functionaliteiten.” En Reijnen vindt ook dat Knowledge Forum het face-to-face contact niet kan vervangen. Maar wel dat het heel geschikt is om op die manier opgebouwde kennis met an-

ter feedback op hun werkstuk aan elkaar. Docenten kunnen een extra goed werkstuk voordragen voor de ‘plaza’, de digitale etalage. Ook hier is didactisch nieuw dat de student zijn eigen leerarrangement kiest en dat op basis daarvan de inhoudelijke sturing plaatsvindt. Vakinhoudelijk is er ondersteuning van de docent en van de begeleider op de werkplek waar de student twee dagen per week werkt. Bij beide programma’s gaat het dus in de eerste plaats om de didactiek. IT is slechts ondersteunend of kan een heel gemakkelijk hulpmiddel zijn. “Voor ons is belangrijk dat we verschillende vormen van didactiek aanreiken”, zegt

In het begin probeerden de Stoasstudenten met post-it plakkertjes reacties op vragen in beeld te brengen; Op het Knowledge Forum zijn de discussielijnen als de poten van een spin zichtbaar gemaakt